

Vlaams
Parlement

stuk **1912** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 7 februari 2013 (2012-2013)

Voorstel van decreet

van mevrouw Katleen Martens en de heren Wim Wienen, Wim Van Dijck,
Filip Dewinter en Joris Van Hauthem

houdende een verbod op het dragen van hoofddoeken
in de instellingen van het officieel onderwijs

TOELICHTING

- De hoofddoek: het symbool bij uitstek van de radicale islam en van de minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam

Als er één symbool is van de ongelijkheid der geslachten en de minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam, is het de hoofddoek wel. Het hoofddoekgebod is immers een strikt vestimentair voorschrift dat uitsluitend opgelegd wordt aan vrouwen. De in Frankrijk wonende Iraanse schrijfster en antropologe Chadortt Djavann stelde in een interview: “De sluier is niet het symbool van het geloof, maar van de vernedering van de vrouw. Je kan de sluier vergelijken met de gele ster bij de Joden. Die rechtvaardigde ook elke vorm van geweld.”.

Sommige radicale moslimvrouwen zijn trots op hun hoofddoek. Zij dragen hun hoofddoek als politiek-religieus symbool, als teken van integratieonwil en als teken van verzet tegen de samenleving en onze manier van leven. Onder meer Turkije voerde in de jaren twintig van de vorige eeuw een hoofddoekverbod in voor het overheidspersoneel en op universiteiten en in scholen als dam tegen de islamisering van het land en als garantie voor de scheiding tussen kerk en staat. Na hun verkiezingsoverwinning van juli 2007 nam de radicaal-islamitische partij AKP van premier Erdogan het initiatief om het hoofddoekverbod op te heffen, onder luid protest van vele Turken. Het Turkse grondwettelijk hof oordeelde enkele maanden later dat de afschaffing van het hoofddoekverbod het Turkse grondwettelijke principe van het secularisme schond en annuleerde de afschaffing.

Veel moslimvrouwen kiezen er niet vrijwillig voor om met sluier of hoofddoek door het leven te gaan, net zomin als vrouwen in Iran of Afghanistan er bewust voor kiezen om hun leven te slijten in een vormeloze boerka of nikab. Vaak wordt de hoofddoek immers opgelegd door hun man, door de ouders, door de imam of door de moslimgemeenschap. Volgens een recent onderzoek van de universiteit van Rabat zou een kwart van de Marokkaanse vrouwen in België onder druk worden gezet om een hoofddoek te dragen.

De weigering om een hoofddoek te dragen kan leiden tot sociale uitsluiting, geweld en in extreme gevallen tot de dood van de vrouw in kwestie. Sommige moslims zijn immers van oordeel dat meisjes of vrouwen die zich zonder hoofddoek in het openbare leven begeven, daarmee hun familie schandaliseren. Voor radicale moslims en beslissingen van rechtbanken in sommige moslimlanden hebben vrouwen die geen hoofddoek dragen en die lastiggevallen of verkracht worden, daartoe zelf aanleiding gegeven door zich zonder hoofddoek op het publieke domein te begeven.

- Minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam

De sluier is maar één van de vele facetten van de onderdrukking van de vrouw binnen de islam. De islam kent aan vrouwen een statuut toe dat minderwaardig is aan dat van de man. De Koran stelt immers dat mannen de voogden zijn over de vrouwen en dat vrouwen moeten gehoorzamen aan hun man; zo niet, dan mag de vrouw ‘getuchtigd’ worden. Tal van verzen uit de Koran getuigen van de ondergeschikte positie van de vrouw. Een vrouw kan slechts de helft erven van wat een man kan erven. De getuigenis van een vrouw voor de rechtbank is minder waard dan die van de man. In sommige aangelegenheden wordt een getuigenis van een vrouw zelfs in het geheel niet aanvaard. Vrouwen mogen niet vrij gaan en staan waar zij willen. Om hun huis te verlaten, moeten zij de toestemming verkrijgen van hun man. Vrouwen die verkracht worden, moeten daarvoor vier getuigen kunnen leveren; zo niet, dan dreigen zij vervolgd te worden voor overspel.

Het gewezen Nederlandse parlements lid van GroenLinks, Farah Karimi, zelf gevlucht uit Iran, stelt over de positie van de vrouw binnen het islamitische recht: “Wie zich verdiept in de sharia, de islamitische wetgeving, die gebaseerd is op lichamelijke straffen, en de vrouw duidelijk in mindere positie plaatst dan de man, kan niets anders concluderen dan dat de praktijk en de beginselen niet in overeenstemming zijn met het recht op leven, op lichamelijke integriteit en de gelijke rechten van mannen en vrouwen. Deze beginselen en praktijken blijven niet beperkt tot het strafrecht of familierecht zoals die in veel landen min of meer letterlijk worden toegepast.”.

– Waarom een hoofddoekverbod in het onderwijs?

Een hoofddoekverbod is geen pesterij van moslims, maar een zaak van fundamenteel democratisch belang. Wanneer we uit politiek correcte overwegingen respect zouden opbrengen voor het dragen van de hoofddoek in scholen, verdedigen we meteen ook impliciet de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man in de islam. Daarmee worden de verworvenheden van de emancipatie teruggedroefd. Wanneer de Vlaamse overheid toegeeft aan de sociale druk binnen de moslimgemeenschap die de hoofddoek oplegt aan moslimvrouwen, ontkent men die vrouwen de vrijheid om zonder hoofddoek, gekleed zoals ze zelf willen, door het leven te gaan.

Een hoofddoek is geen cultureel bepaalde vestimentaire aangelegenheid, maar past in het geheel van normen en voorschriften van de sharia, die fundamenteel tegenstrijdig zijn aan onze westerse democratische waarden. Wanneer men toegeeft aan de islamitische eis om hoofddoeken toe te staan in het onderwijs, legitimeert men de sharia als geheel. Men laat op die manier de sharia voorgaan op westerse democratische waarden als de gelijkheid van man en vrouw en de scheiding van kerk en staat.

Het hoofddoekverbod in het onderwijs moet eveneens een halt toeroepen aan de voortschrijdende islamisering van Vlaanderen. De overheid geeft aan steeds meer eisen van de radicale islam toe. In openbare zwembaden worden op verzoek van de islamitische gemeenschap bepaalde uren mannen of vrouwen geweerd uit de zwembaden; in het Antwerpse stedelijke onderwijs wordt halal voeding gereserveerd aan de leerlingen en wordt varkens- en paardenvlees geschrapt van het menu, zelfs voor Vlamingen; rituele slachtingen die fundamenteel in strijd zijn met onze wetgeving op het dierenwelzijn, worden niet alleen gedoogd maar door de overheid georganiseerd; op islamitische feestdagen wordt afwezigheid op school gedoogd enzovoort.

– Het Franse voorbeeld: het rapport Obin

In 2004 werd in Frankrijk een rapport opgesteld in opdracht van het Franse ministerie van onderwijs met als titel ‘Les signes et manifestations d’appartenance religieuse dans les établissements scolaires’. Het rapport – ook kortweg het ‘rapport-Obin’ genoemd, naar de inspecteur-generaal van het Franse onderwijs – onderzocht de tekens en uitingen van religieuze overtuiging in de scholen. De resultaten van de studie leidden tot een volledig hoofddoekverbod in het Franse onderwijs. De studie schetste een ontluisterend beeld van de wijze waarop de scholen in de gettowijken onder toenemende druk komen te staan van de militante islam.

De scholen worden door radicale moslims volgens het rapport vaak gebruikt als werkterrein voor de re-islamisering. De onderzoekers stelden vast dat het voor leerlingen van wie de familie afkomstig is uit moslimlanden, onmogelijk is zich niet aan de islamitische vastenregels te houden, zelfs wanneer de ouders uitdrukkelijk stellen dat hun kind in de kantine blijft eten. Het rapport besluit: “De praktijken van de onderwijsinstellingen maken het vandaag niet mogelijk de geloofsvrijheid van de familie voor hun minderjarige kinderen te beschermen.”.

Andere problemen die de onderzoekers aan de kaak stelden, zijn de weigering van gemengd onderwijs en geweld tegenover meisjes. “In veel scholen is de kleding van de meisjes, alsook hun gedrag, het voorwerp van controle.”, zo stelden de onderzoekers vast. In sommige scholen zijn jurken of rokken ‘verboden’ en is een sobere en ‘wijde’ outfit aan iedereen opgelegd. Vooral sportactiviteiten zijn het voorwerp van toezicht van moslimfundamentalisten of zelfs van verbod. Vrouwelijke leerkrachten zijn vaak slachtoffer van seksistische opmerkingen, beledigingen en zelfs geweldplegingen. Islamitische ouders weigeren soms ontvangen te worden door een leerkracht van het andere geslacht, de leerkracht aan te kijken, de hand te schudden, in dezelfde kamer te verblijven of zelfs zijn functie om louter religieuze overwegingen te erkennen.

Onder meer op basis van het rapport-Obin oordeelde het Franse Parlement dat het noodzakelijk was een verbod uit te vaardigen op het dragen van hoofddoeken en sluiers in het Franse overheidsonderwijs om de vrijheid van vrouwen en de scheiding tussen kerk en staat te vrijwaren voor het oprukkende islamfundamentalisme.

– Ervaringen in Vlaanderen

Ook in eigen land werden reeds herhaaldelijk problemen vastgesteld met betrekking tot scholieren die verplicht werden zich te sluiëren. De studieprefect van het atheneum van Laken verantwoordde een hoofddoekverbod in zijn school als volgt: “Het werd allemaal te extreem. Sommige meisjes droegen zelfs handschoenen op school om hun handen te verbergen. Dat bracht een gespannen sfeer mee. Een kleine groep meisjes zette de anderen onder druk om net zo radicaal te worden als zij. Meisjes die geen of een kleinere hoofddoek droegen, werden het mikpunt van spot en pesterijen.”. Over het verbod zei hij: “Er is opnieuw vrijheid en lucht, zowel voor de leraars als voor de leerlingen en de ouders. Er zijn een hoop spanningen weggevallen.” (Het Volk, 15/9/2003).

Bij het begin van het schooljaar 2009-2010 ontstond veel beroering toen de directies van de atheneum van Antwerpen en Hoboken een hoofddoekverbod invoerden in hun scholen. Als argument voor dit verbod verwezen de directies naar de intimidatie van leerlingen zonder hoofddoek. Karin Heremans, directrice van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen, verzette zich vroeger nog tegen een hoofddoekverbod in scholen, maar moest haar standpunt herzien. In een kranteninterview zei ze: “Ondertussen is er veel veranderd. Het aantal moslimleerlingen steeg met een derde. Ongeveer 60% van onze moslimmeisjes draagt een hoofddoek. In de Antwerpse binnenstad waren wij nog de enige school waarin meisjes hun hoofddoek mochten dragen. Radicale moslimjongeren zetten meisjes nu onder druk om een hoofddoek te dragen. We zagen plots leerlingen met lange gewaden. Veel meisjes verlieten de school om deze redenen. We zagen ook meisjes die in onze school een hoofddoek droegen, maar op straat niet. Ze deden het alleen om er op school bij te horen. Op zo’n moment hoor je in te grijpen. Het evenwicht was weg.”.

Ze concludeerde: “De invoering van een hoofddoekverbod is de enige manier om meisjes te beschermen die geen hoofddoek willen dragen. Met het verbod garanderen we de gelijkwaardigheid en de vrijheid van onze leerlingen.”. Ook leerlingen getuigden anoniem over intimidatiepraktijken.

– Hoofddoekverbod gemeenschapsonderwijs

In het Vlaamse onderwijs bestaat echter geen algemeen decretaal hoofddoekverbod. Men laat scholen en netten onder het mom van de autonomie van die instellingen zelf de vrijheid om de hoofddoek al dan niet te verbieden. Op 11 september 2009 besliste de Raad van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) een verbod op zichtbare en levensbeschouwelijke tekens in te voeren in de scholen van het Vlaamse gemeenschapsonderwijs. Het persbericht van het GO! luidde: “Deze beslissing moet het gevoel van evenwaardigheid bevorderen en groepsvorming op basis van uiterlijke, levensbeschouwelijke tekens voorkomen.”.

De beslissing van het GO! gaf echter aanleiding tot een lang aanslepende procedureslag. Volgens de moslimorganisatie BOEH! (Baas over eigen hoofd) zou enkel “het Vlaams Parlement zich kunnen uitspreken over een dergelijk verbod”. De organisatie vroeg de schorsing van het verbod aan de Raad van State. Ook de christelijke onderwijsbond COC vocht het verbod aan bij de Raad van State. De auditeur bij de Raad van State oordeelde dat het “niet aan het net is om een verbod in te voeren, maar wel aan de overheid”.

De Raad van State vroeg vervolgens advies aan het Grondwettelijk Hof, dat in maart 2011 besliste dat de Raad voor het Gemeenschapsonderwijs het dragen van zichtbaar levensbeschouwelijke tekens wél mag regelen. Op basis van dat advies werd vervolgens de schorsing van het verbod in het GO! opgeheven door de Raad van State bij arrest van 8 september 2011. De Raad van het Gemeenschapsonderwijs besliste vervolgens de schorsing voorlopig niet op te leggen, omdat het schooljaar al begonnen was. Ondertussen liepen er echter nog vernietigingsprocedures bij de Raad van State. Die vorderingen werden echter allemaal onontvankelijk verklaard.

Op 1 februari bevestigde het GO! vervolgens het verbod, waarmee dus in feite de beslissing van 2009 werd bevestigd. Onmiddellijk werden echter opnieuw procedures aangekondigd, onder meer door BOEH!, waardoor heel de procedureslag van voren af aan dreigt te herbeginnen.

– Bevoegdheid Vlaams Parlement

Het is niet correct dat men de beslissing om een verbod in te voeren overlaat aan de scholen of scholengemeenschappen. Het al dan niet invoeren van een hoofddoekverbod in het onderwijs moet een politieke beslissing zijn, die gedragen wordt door een meerderheid van de verkozenen van het volk.

Het is bovendien ook nodig dat het Vlaams Parlement zijn verantwoordelijkheid neemt omdat blijkt dat scholen bij invoering van een verbod steeds opnieuw geconfronteerd worden met procedures om het verbod ongedaan te maken en in bepaalde gevallen in het verleden zelfs met geweld. Om die redenen is het noodzakelijk dat de kwestie van het hoofddoekverbod geregeld wordt bij decreet.

– Conclusie

Om de islamisering binnen de Vlaamse onderwijsinstellingen een halt toe te roepen, de gelijkheid tussen man en vrouw veilig te stellen en de vrijheid van de leerlingen te waarborgen, is het van essentieel belang dat in alle Vlaamse onderwijsinstellingen van het officieel onderwijs een hoofddoekverbod wordt uitgevaardigd.

Katleen MARTENS

Wim WIENEN

Wim VAN DIJCK

Filip DEWINTER

Joris VAN HAUTHEM

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In elke instelling van het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs is het verboden om een hoofddoek te dragen. Het verbod is eveneens van toepassing tijdens alle onderwijsactiviteiten, zowel binnen als buiten de schoolmuren.

Art. 3. Wie in strijd met artikel 2 toch een hoofddoek draagt bij aankomst op school, wordt de toegang geweigerd.

Art. 4. Wie in strijd met artikel 2 toch een hoofddoek draagt op een onderwijsactiviteit, wordt uitgesloten van deelname aan die activiteit.

Art. 5. Het niet-naleven van de bepalingen van artikel 2 tot en met 4 kan aanleiding geven tot het opleggen van een administratieve boete. De Vlaamse Regering bepaalt het bedrag van de boete en de procedure voor het opleggen en innen ervan.

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2013.

Katleen MARTENS

Wim WIENEN

Wim VAN DIJCK

Filip DEWINTER

Joris VAN HAUTHEM